

Brussel, 23.2.2022
COM(2022) 71 final

ANNEX

BIJLAGE

bij het voorstel voor een

RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

**inzake passende zorgvuldigheid in het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid en
tot wijziging van Richtlijn (EU) 2019/1937**

{SEC(2022) 95 final} - {SWD(2022) 38 final} - {SWD(2022) 39 final} -
{SWD(2022) 42 final} - {SWD(2022) 43 final}

BIJLAGE

DEEL I

1. SCHENDINGEN VAN RECHTEN EN VERBODSBEPALINGEN IN INTERNATIONALE MENSENRECHTENOVEREENKOMSTEN

1. Schending van het recht van volkeren om te beschikken over de natuurlijke hulpbronnen van een land en om niet te worden beroofd van bestaansmiddelen overeenkomstig artikel 1 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten;
2. schending van het recht op leven en veiligheid overeenkomstig artikel 3 van de Universele Verklaring van de rechten van de mens;
3. schending van het verbod op foltering, wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing overeenkomstig artikel 5 van de Universele Verklaring van de rechten van de mens;
4. schending van het recht op vrijheid en veiligheid overeenkomstig artikel 9 van de Universele Verklaring van de rechten van de mens;
5. schending van het verbod op arbitraire of onwettige inbreuk op de privacy, familie, woning of correspondentie van personen en op aanvallen op hun reputatie, overeenkomstig artikel 17 van de Universele Verklaring van de rechten van de mens;
6. schending van het verbod op inmenging in de vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst overeenkomstig artikel 18 van de Universele Verklaring van de rechten van de mens;
7. schending van het recht op billijke en gunstige arbeidsomstandigheden met inbegrip van een billijk loon, een behoorlijk levenspeil, veilige en hygiënische arbeidsomstandigheden en redelijke duur van de werktijden overeenkomstig artikel 7 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten;
8. schending van het verbod om werknemers de toegang te ontfeggen tot behoorlijke huisvesting, als de werknemers gehuisvest zijn in accommodatie die door de onderneming wordt verstrekt, en om hen de toegang tot passende voeding, kleding, water en sanitaire voorzieningen op de werkplek te ontfeggen overeenkomstig artikel 11 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten;
9. schending van het recht van het kind dat bij alle maatregelen betreffende kinderen de belangen van het kind de eerste overweging vormen overeenkomstig artikel 3 van het Verdrag inzake de rechten van het kind; schending van het recht van het kind om zich ten volle te ontwikkelen overeenkomstig artikel 6 van het Verdrag inzake de rechten van het kind; schending van het recht van het kind op het genot van de grootst mogelijke mate van gezondheid overeenkomstig artikel 24 van het Verdrag inzake de rechten van het kind; schending van het recht op voorzieningen voor sociale zekerheid en een adequate levensstandaard overeenkomstig de artikelen 26 en 27 van het Verdrag inzake de rechten van het kind; schending van het recht op onderwijs overeenkomstig artikel 28 van het Verdrag inzake de rechten van het kind; schending van het recht van het kind op bescherming tegen alle vormen van seksuele uitbuiting en seksueel misbruik en om te worden beschermd tegen ontvoering, verkoop of illegale overbrenging naar een andere plaats binnen of buiten zijn of haar

land met het oog op uitbuiting, overeenkomstig de artikelen 34 en 35 van het Verdrag inzake de rechten van het kind;

10. schending van het verbod op de tewerkstelling van een kind onder de leeftijd waarop de verplichte scholing is voltooid en in elk geval minstens 15 jaar, behalve wanneer de wet van de plaats van tewerkstelling hierin voorziet overeenkomstig artikel 2, lid 4, en de artikelen 4 tot en met 8 van het Verdrag van de Internationale Arbeidsorganisatie betreffende de minimumleeftijd, 1973 (nr. 138);
11. schending van het verbod op kinderarbeid uit hoofde van artikel 32 van het Verdrag inzake de rechten van het kind, met inbegrip van de ergste vormen van kinderarbeid (personen jonger dan 18 jaar) overeenkomstig artikel 3 van het Verdrag van de Internationale Arbeidsorganisatie inzake de ergste vormen van kinderarbeid, 1999 (nr. 182). Dit omvat:
 - (a) alle vormen van slavernij of praktijken gelijkende op slavernij, zoals de verkoop van en handel in kinderen, schuldslavernij en lijfeigenschap, alsook dwangarbeid of verplichte arbeid, met inbegrip van gedwongen of verplichte rekrutering voor gebruik in gewapende conflicten,
 - (b) het gebruik, de aankoop of het aanbieden van een kind voor prostitutie, voor de productie van pornografie of voor pornografische voorstellingen,
 - (c) het gebruik, de aankoop of het aanbieden van een kind voor illegale activiteiten, met name voor de productie van of de handel in drugs,
 - (d) werkzaamheden die door de aard of de omstandigheden waarin zij worden verricht waarschijnlijk schadelijk zijn voor de gezondheid, de veiligheid of het morele welzijn van kinderen;
12. schending van het verbod op dwangarbeid; dit omvat alle werkzaamheden of diensten die worden gevegd van een persoon onder de bedreiging van een boete of waarvoor de genoemde persoon zichzelf niet vrijwillig heeft aangeboden, bijvoorbeeld als gevolg van schuldslavernij of mensenhandel; uitgesloten van dwangarbeid zijn de werkzaamheden of diensten die voldoen aan artikel 2, lid 2, van het Verdrag van de Internationale Arbeidsorganisatie betreffende dwangarbeid, 1930 (nr. 29) of aan artikel 8, lid 3, punten b) en c), van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten;
13. schending van het verbod op alle vormen van slavernij, praktijken die verwant zijn aan slavernij, lijfeigenschap of andere vormen van dominantie of onderdrukking op de werkplek, zoals extreme economische of seksuele uitbuiting overeenkomstig artikel 4 van de Universele Verklaring van de rechten van de mens en artikel 8 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten;
14. schending van het verbod op mensenhandel overeenkomstig artikel 3 van het Aanvullend Protocol van Palermo inzake de preventie, bestrijding en bestraffing van mensenhandel, in het bijzonder vrouwenhandel en kinderhandel, ter aanvulling van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad;
15. schending van het recht op vrijheid van vereniging, vergadering, het recht om zich te organiseren en collectief te onderhandelen overeenkomstig artikel 20 van de Universele Verklaring van de rechten van de mens, de artikelen 21 en 22 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, artikel 8 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten, het Verdrag

van de Internationale Arbeidsorganisatie betreffende de vrijheid tot het oprichten van vakverenigingen en de bescherming van het vakverenigingsrecht, 1948 (nr. 87) en het Verdrag van de Internationale Arbeidsorganisatie betreffende de toepassing van de beginselen van het recht zich te organiseren en collectief te onderhandelen, 1949 (nr. 98), met inbegrip van de volgende rechten:

- (a) werknemers zijn vrij om een vakbond op te richten of tot een vakbond toe te treden,
 - (b) de oprichting van, het toetreden tot en het lidmaatschap van een vakbond mogen niet worden gebruikt als reden voor ongerechtvaardigde discriminatie of represailles,
 - (c) werknemersorganisaties mogen handelen overeenkomstig hun grondwetten en regels zonder inmenging van de autoriteiten;
 - (d) het recht op staken en het recht op collectieve onderhandelingen;
16. schending van het verbod op ongelijke behandeling bij tewerkstelling, tenzij dit is gerechtvaardigd door de vereisten van de tewerkstelling overeenkomstig de artikelen 2 en 3 van het Verdrag van de Internationale Arbeidsorganisatie betreffende gelijke beloning 1951 (nr. 100), de artikelen 1 en 2 van het Verdrag van de Internationale Arbeidsorganisatie betreffende discriminatie (arbeid en beroep), 1958 (nr. 111) en artikel 7 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten; ongelijke behandeling omvat met name de betaling van ongelijk loon voor gelijkwaardig werk;
17. schending van het verbod op het inhouden van een toereikend loon overeenkomstig artikel 7 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten;
18. schending van het verbod om meetbare milieuschade aan te brengen, zoals schadelijke bodemverandering, water- of luchtverontreiniging, schadelijke emissies of buitensporig waterverbruik of andere effecten op natuurlijke hulpbronnen, die
- (a) afbreuk doen aan de natuurlijke bases voor het behoud en de productie van voedsel of
 - (b) personen toegang tot veilig en zuiver drinkwater ontzeggen of
 - (c) het voor personen moeilijk maken om toegang te krijgen tot sanitaire faciliteiten of deze vernietigen of
 - (d) de gezondheid, veiligheid, het normale gebruik van eigendom of land of het normale verloop van economische activiteiten van personen schaden of
 - (e) de ecologische integriteit aantasten, zoals ontbossing,
- overeenkomstig artikel 3 van de Universele Verklaring van de rechten van de mens, artikel 5 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten en artikel 12 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten;
19. schending van het verbod om land, bossen en waters onwettig te ontruimen of in te nemen bij aankoop, ontwikkeling of anderszins gebruik van land, bossen en waters, ook door ontbossing, waarvan het gebruik instaat voor het levensonderhoud van een persoon overeenkomstig artikel 11 van het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten;

20. schending van de rechten van inheemse volkeren op de landen, gebieden en middelen die van oudsher hun eigendom waren, die ze in gebruik hadden of die ze anderszins verwierven overeenkomstig artikel 25, artikel 26, lid 1 en lid 2, artikel 27, en artikel 29, lid 2, van de Verklaring van de Verenigde Naties inzake de rechten van inheemse volkeren;
21. schending van een verbod of een recht dat niet valt onder de genoemde punten 1 tot en met 20 maar dat is opgenomen in de mensenrechtenovereenkomsten die vermeld staan in deel 2 van deze bijlage, die direct afbreuk doet aan een wettig belang dat in die overeenkomsten is beschermd, op voorwaarde dat de onderneming redelijkerwijze op de hoogte was van het risico van die afbreuk en van eventuele te nemen passende maatregelen om te voldoen aan de verplichtingen als bedoeld in artikel 4 van deze richtlijn, rekening houdend met alle relevante omstandigheden van haar activiteiten, zoals de sector en de operationele context.

2. VERDRAGEN INZAKE MENSENRECHTEN EN FUNDAMENTELE VRIJHEDEN

- De Universele Verklaring van de rechten van de mens;
- het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten;
- het Internationaal Verdrag inzake economische, sociale en culturele rechten;
- het Verdrag inzake de voorkoming en de bestraffing van genocide;
- het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing;
- het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie;
- het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen;
- het Verdrag inzake de rechten van het kind;
- het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap;
- de Verklaring van de Verenigde Naties inzake de rechten van inheemse volkeren;
- de Verklaring inzake de rechten van personen behorend tot nationale, etnische, godsdienstige of taalkundige minderheden;
- het Verdrag van de Verenigde Naties tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad en het Aanvullend Protocol van Palermo inzake de preventie, bestrijding en bestraffing van mensenhandel, in het bijzonder vrouwenhandel en kinderhandel, ter aanvulling van het Verdrag van de Verenigde Naties tegen grensoverschrijdende georganiseerde misdaad;
- de Verklaring van de Internationale Arbeidsorganisatie betreffende de fundamentele beginselen en rechten op het werk;
- de Driepartijenverklaring van beginselen betreffende multinationale ondernemingen en sociaal beleid van de Internationale Arbeidsorganisatie;
- de kern-/fundamentele verdragen van de Internationale Arbeidsorganisatie:

- Verdrag betreffende de vrijheid tot het oprichten van vakverenigingen en de bescherming van het vakverenigingsrecht, 1948 (nr. 87);
- Verdrag betreffende het recht zich te organiseren en collectief te onderhandelen, 1949 (nr. 98);
- Verdrag betreffende dwangarbeid, 1930 (nr. 29) (en het Protocol daarbij van 2014);
- Verdrag betreffende de afschaffing van gedwongen arbeid, 1957 (nr. 105);
- Verdrag betreffende de minimumleeftijd, 1973 (nr. 138);
- Verdrag betreffende de ergste vormen van kinderarbeid, 1999 (nr. 182);
- Verdrag betreffende gelijke beloning, 1951 (nr. 100);
- Verdrag betreffende discriminatie (arbeid en beroep), 1958 (nr. 111).

DEEL II

SCHENDINGEN VAN INTERNATIONAAL ERKENDE DOELSTELLINGEN EN VERBODSBEPALINGEN DIE ZIJN OPGENOMEN IN MILIEUVERDRAGEN

1. Schending van de verplichting om de nodige maatregelen aan te nemen met betrekking tot het gebruik van biologische rijkdommen, teneinde nadelige gevolgen voor de biologische diversiteit te voorkomen of te beperken, overeenkomstig artikel 10, punt b), van het Verdrag inzake biologische diversiteit van 1992, en [rekening houdend met mogelijke amendementen na het VN-verdrag inzake biologische diversiteit van 2020], met inbegrip van de verplichtingen van het Protocol van Cartagena over de ontwikkeling, behandeling, het vervoer, gebruik, de overdracht en vrijgave van levende gemodificeerde organismen en van het Protocol van Nagoya inzake toegang tot genetische hulpbronnen en de eerlijke en billijke verdeling van de baten die voortvloeien uit het gebruik ervan bij het Verdrag inzake biodiversiteit van 12 oktober 2014;
2. schending van het verbod op de invoer of uitvoer van soorten die zijn opgenomen in een bijlage bij de Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde dieren en plantensoorten (CITES) van 3 maart 1973 zonder vergunning, uit hoofde van de artikelen III, IV en V;
3. schending van het verbod op de vervaardiging van kwikhoudende producten uit hoofde van artikel 4, lid 1, en bijlage A, deel I, van het Verdrag van Minamata over kwik van 10 oktober 2013 (Verdrag van Minamata);
4. schending van het verbod op het gebruik van productieprocessen waarbij kwik en kwikverbindingen worden gebruikt in de zin van artikel 5, lid 2, en bijlage B, deel I, van het Verdrag van Minamata na de in het verdrag gespecificeerde datum van uitfasering voor de respectieve producten en processen;
5. schending van het verbod op de behandeling van kwikafval in strijd met de bepalingen van artikel 11, lid 3, van het Verdrag van Minamata;

6. schending van het verbod op de productie en het gebruik van chemische stoffen uit hoofde van artikel 3, lid 1, punt a) en punt i), en bijlage A van het Verdrag van Stockholm inzake persistente organische verontreinigende stoffen van 22 mei 2001, in de versie van Verordening (EU) 2019/1021 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende persistente organische verontreinigende stoffen (PB L 169 van 25 juni 2019, blz. 45);
7. schending van het verbod op de behandeling, inzameling, opslag en verwijdering van afval op een niet-milieuverantwoorde wijze overeenkomstig de vereisten die gelden in de toepasselijke jurisdictie in het kader van de bepalingen van artikel 6, lid 1, punt d), punt i) en punt ii), van het Verdrag inzake persistente organische verontreinigende stoffen;
8. schending van het verbod op de invoer van een chemische stof die is opgenomen in bijlage III bij het Verdrag inzake de procedure met betrekking tot voorafgaande geïnformeerde toestemming ten aanzien van bepaalde gevaarlijke chemische stoffen en pesticiden in de internationale handel (UNEP/FAO) (PIC-Verdrag), vastgesteld op 10 september 1998, zoals de invoerende partij die de Conventie heeft ondertekend, heeft aangegeven overeenkomstig de procedure voor voorafgaande geïnformeerde toestemming (Prior Informed Consent – PIC);
9. schending van het verbod op de productie en de consumptie van specifieke stoffen die de ozonlaag afbreken (te weten CFK's, halonen, CTC, trichloorazijnzuur, BCM, MB, HBFK's en HCFK's) na de uitfasering ervan uit hoofde van het Verdrag van Wenen ter bescherming van de ozonlaag en het Protocol van Montreal betreffende stoffen die de ozonlaag afbreken bij dat verdrag;
10. schending van het verbod op de uitvoer van gevaarlijke afvalstoffen in de zin van artikel 1, lid 1, en andere afvalstoffen in de zin van artikel 1, lid 2, van het Verdrag van Bazel inzake de beheersing van de grensoverschrijdende overbrenging van gevaarlijke afvalstoffen en de verwijdering ervan van 22 maart 1989 (het Verdrag van Bazel) en in de zin van Verordening (EG) nr. 1013/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2006 betreffende de overbrenging van afvalstoffen (PB L 190 van 12 juli 2006, blz. 1) (Verordening (EG) nr. 1013/2006), zoals laatst gewijzigd door Gedelegeerde Verordening (EU) 2020/2174 van de Commissie van 19 oktober 2020 (PB L 433 van 22 december 2020, blz. 11)
 - (a) naar een partij die de invoer van deze gevaarlijke en andere afvalstoffen heeft verboden (artikel 4, lid 1, punt b), van het Verdrag van Bazel),
 - (b) naar een invoerende staat zoals gedefinieerd in artikel 2, nr. 11, van het Verdrag van Bazel die geen schriftelijke toestemming geeft voor de specifieke invoer, indien die staat van invoer de invoer van dergelijke gevaarlijke afvalstoffen niet heeft verboden (artikel 4, lid 1, punt c), van het Verdrag van Bazel),
 - (c) naar een partij die het Verdrag van Bazel niet heeft ondertekend (artikel 4, lid 5, van het Verdrag van Bazel),
 - (d) naar een invoerende staat indien die gevaarlijke afvalstoffen of andere afvalstoffen niet op een milieuverantwoorde wijze in die staat of elders kunnen worden beheerd (artikel 4, lid 8, zin 1, van het Verdrag van Bazel);

11. schending van het verbod op de uitvoer van gevaarlijke afvalstoffen uit landen die zijn opgenomen in bijlage VII bij het Verdrag van Bazel naar landen die niet zijn opgenomen in bijlage VII (artikel 4A van het Verdrag van Bazel, artikel 36 van Verordening (EG) nr. 1013/2006);
12. schending van het verbod op de invoer van gevaarlijke afvalstoffen en andere afvalstoffen vanuit partijen die het Verdrag van Bazel niet hebben ondertekend (artikel 4, lid 5, van het Verdrag van Bazel).